

FAMILIE-/ARVERET – OMPRØVEN I FEBRUAR 2017

Opgave nr. 1

Mads og Hanne blev gift i 2003. Der var fælleseje i ægteskabet. Mads var arkitekt med perioder med arbejdsløshed. Hanne var oversygeplejerske. De købte straks en stor ejerlejlighed i det indre København, som de ejede i lige sameje. Lejligheden var overvejende finansieret ved afdragsfri lån, for at Mads overhovedet kunne klare sin del af udgifterne. Hanne sparede i stedet op på en opsparingskonto.

Da Hanne i september 2004 fyldte 45 år, købte Mads som gave et maleri til hende for 70.000 kr. Han lånte en stor del af pengene til gaven.

Mads fik i 2006 arv på 350.000 kr. og så derved en mulighed for at starte egen virksomhed. Han brugte de 225.000 kr. af arven til at indrette en lille arkitektvirksomhed i lejede lokaler. Det resterende beløb, 125.000 kr., blev indsat på en konto i Danske Bank, der alene var knyttet til virksomheden.

Virksomheden gik ikke så godt, og efter nogle år var der et større underskud på Mads' konto i Danske Bank. Kontoen blev herefter ændret til en kassekredit, hvorpå Mads kunne låne op til 300.000 kr.

Mads havde svært ved at holde sin kredit under 300.000 kr. og kunne ikke få en aftale med Danske Bank om en forhøjelse. Da han den 19. november 2015 også fik lidt problemer med en af virksomhedens kreditorer, Kent, som han på det tidspunkt skyldte 90.000 kr., besluttede ægtefællerne, at de straks ville oprette en ægtepagt.

I ægtepagten blev det bestemt, at hele ejerlejligheden alene skulle være Hannes og skulle være hendes skilsmissesæreje. Ejerlejligheden havde da en friværdi på 500.000 kr. Mads' arkitekt-virksomhed med de dertil knyttede aktiver og passiver skulle være Mads' fuldstændige særeje.

Ægtepagten blev anmeldt til tinglysning i personbogen den 27. november 2015. Overdragelsen af ejerlejligheden blev dog først anmeldt til tinglysning på ejendommens blad i tingbogen den 11. april 2016. Hanne betalte efter ægtepagtens tinglysning alle udgifter til lejligheden.

Kent krævede den 5. september 2016, at Hanne, der havde 500.000 kr. på sin opsparingskonto, betalte ham de resterende 80.000 kr. af hans tilgodehavende. Danske Bank ønskede en samlet ordning med begge ægtefæller, hvor hele bankens og Kents tilgodehavende blev betalt, og ville indgive konkursbegæring mod Mads, hvis ikke alt blev betalt senest den 1. oktober 2016. Hanne opsøgte straks en advokat for at få afklaret sin situation.

Det kan lægges til grund, at ejerlejlighedens friværdi er 700.000 kr., at maleriet er 80.000 kr. værd, at Mads' virksomheds eneste aktiv er inventaret, der har en værdi af 60.000 kr. og havde haft det i det sidste årstid, at Kent stadig har 80.000 kr. til gode, og at Danske Bank har 340.000 kr. til gode. Gælden til Danske Bank havde de sidste 1½ år ikke været under 340.000 kr.

- 1. Kan Kent få medhold i, at Hanne skal betale ham 80.000 kr.?**
- 2. Vil en konkurs kunne forbedre bankens og Kents muligheder for at få dækning af deres krav?**

For at undgå flere konflikter omkring økonomien valgte Hanne, at Danske Banks og Kents tilgodehavender skulle betales. Hanne havde stadig 500.000 kr. stående på sin opsparingskonto, og heraf lånte hun 420.000 kr. til Mads, der straks brugte dem til at betale sin gæld.

Den 1. februar 2017 døde Mads' far, og Mads stod til at arve ca. 300.000 kr. Hanne havde en tid villet separeres, men havde på grund af svigerfarens sygdom ventet. Hun indsendte den 6. februar 2017 ansøgning herom, og den 13. februar 2017 blev ægtefællerne separeret.

Maleriet er nu 80.000 kr. værd, Hannes opsparingskonto er på 80.000 kr., ejerlejlighedens friværdi er 700.000 kr., Hannes indbo er 60.000 kr. værd, Mads' arvekrav er på 300.000 kr., Mads' gæld til Hanne er 420.000 kr., og Mads' virksomheds inventar er 60.000 kr. værd.

Hvordan skal værdierne deles og parternes mellemværender afregnes mest muligt?

Vejledende besvarelse til opgave nr. 1

1. Formueordningen

Formueordningen er fælleseje, men jf. ægtepagten er ejerlejligheden dog Hannes skilsmisssæreje, der er særeje på skiftet. Mads' inventar og gælden er hans særeje på skiftet, idet gælden stammer fra indfrielse af særejegæld.

Litteratur: Familieret s. 103 f., 134 og 145.

2. Maleriet

Maleriet er en gave til 70.000 kr. Den er ugyldig pga. manglende ægtepagt henset til oplysningerne om Mads' økonomi, jf. RVL § 30, da gaven ikke er sædvanlig. Maleriet er derfor Mads'.

Litteratur: Familieret s. 215, 218 og 226.

3. Ægtepagten

Ægtepagten er en gyldig særejeægtepagt, jf. RVL § 28, stk. 1, kombineret med en gaveægtepagt, jf. RVL § 30. Udgangspunktet er særhæften, jf. RVL § 25. Da gaven er gyldig, og Kent kræver, at Hanne skal betale Mads' gæld, skal det undersøges, om Hanne hæfter i medfør af RVL § 33, idet Kent havde sin fordring, da ægtepagten blev anmeldt til tinglysning, jf. RVL § 33, stk. 1. Mads får ved ægtepagten sin værdiløse virksomhed som særeje, og Hanne får hans halvdel af ejerlejlighedens værdi ved overdragelsen, altså 250.000 kr. Gavedelen af ægtepagten er derfor 250.000 kr. Hun hæfter derfor som udgangspunkt over for Kent for gavens værdi på det tidspunkt, da ægtepagten blev anmeldt til tinglysning, altså for 250.000 kr., men hæfter alene subsidiært, jf. RVL § 33, stk. 1. Maleriet og inventaret er Mads' aktiver. De kan dække Kents krav. Så selv om Mads utvivlsomt er insolvent, skal Kent i konkurrence med banken, jf. nedenfor, søge at få dækket sit krav hos Mads, før han kan kræve Hanne for sin gæld.

Litteratur: Familieret s. 133, 201, 215 og 222 f.

4. Bankens og Kents interesse i konkurs

Hanne hæfter også subsidiært over for banken for de 250.000 kr., jf. RVL § 33, da også banken havde sit krav mod Mads, da ægtepagten blev anmeldt til tinglysning. Mads har inventaret til 60.000 kr. og maleriet til 80.000 kr. Tilsammen er det dog ikke nok til at dække både bankens og Kents krav på i alt 420.000 kr. Da ejerlejligheden er steget i værdi, kan banken og Kent gå efter omstødelse af gaveoverdragelsen af Mads' halvdel af ejerlejligheden, jf. KKL § 64. Derved kan de få dækket hele deres krav, da Mads' del af lejligheden nu er 350.000 kr. værd. Der kan omstødes efter KKL § 64, stk. 1, da det afgørende tidspunkt for fristens beregning er fuldbyrdelsen af gaven, der, jf. KKL § 73, er tinglysningen af overdragelsen af ejerlejligheden, altså den 11. april 2016, der er inden for 6 måneders-fristen, idet banken vil indgive konkursbegæring den 1. oktober 2016.

(Hanne har økonomisk interesse i at betale, idet hele lejligheden forbliver hendes særeje, hvis gaven ikke omstødes. Ellers bliver halvdelen Mads' fælleseje).

Litteratur: Familieret s. 201, 215, 222 og 224 f.

5. Deling af boet – Mads' gæld til Hanne

Da arven efter Mads' far er falden før ophørstidspunktet, skal arvekravet indgå i Mads' bodel.

Mads skylder Hanne 420.000 kr. Gælden er særejegæld, da den er brugt til indfrielse af særejegæld. Mads' særeje er derfor negativt med 420.000 kr. fratrukket værdien af inventaret, altså 360.000 kr. Hannes tilgodehavende er fælleseje.

Mads' særejeunderskud skal reducere hans bodel inden lighedelingen, idet kun positiv formue deles.

Litteratur: Familieret s. 145, 265 f., 275 og 277.

6. Boopgørelse

	H	M	M
	Fælleseje	Fælleseje	Særeje
Maleriet		80.000 kr.	
Inventar			(60.000 kr.)
Gæld til H			(÷ 420.000 kr.)
Indbo	60.000 kr.		
Opsparing	80.000 kr.		
Krav mod Mads	420.000 kr.		
Mads' arvekrav		<u>300.000 kr.</u>	
Nettobodele	<u>560.000 kr.</u>	380.000 kr. ÷ særejet 360.000 kr. =	<u>20.000 kr.</u>

Boslodder $\frac{1}{2}$ af 580.000 kr. = 290.000 kr.

Hanne skal betale 270.000 kr. til Mads i boslodstilsvar.

Mads skylder dog Hanne 420.000 kr., hvorfor hun modregner, så han kun skylder hende 150.000 kr.

Litteratur: Familieret s. 106 f. og 270 f.

Opgave nr. 2

Finn Andersen og Lotte Levy blev gift i 1980. De oprettede i den anledning en formgyldig ægtepagt. Ægtepagten bestemte, at en ubehæftet ejerlejlighed i Aarhus, som Finn ejede, og som de skulle bo i, skulle være hans fuldstændige særeje. I øvrigt skulle der være fælleseje i ægteskabet.

De fik sammen hurtigt børnene Anne og Bo. Under ægteskabet fik Finn i 1990 et barn, Søren, med Tanja, som han arbejdede sammen med.

Forholdet til Tanja medførte, at Finn og Lotte ophævede samlivet i 1990. I 1991 genoptog de dog samlivet. Lotte forlangte, at Finn fremover ikke havde kontakt til hverken Tanja eller Søren, der kort efter flyttede fra Aarhus.

Finn døde den 3. juli 2016. Det viste sig, at han i anledning af Tanjas død i 2014 havde oprettet et formgyldigt testamente, hvorefter Søren skulle arve halvdelen af, hvad han efterlod sig, da Søren intet havde arvet efter Tanja. Endvidere bestemte han, at Anne og Bo kun skulle arve deres tvangsarv, fordi de også var arvinger efter Lotte. Lotte skulle arve resten. Det var yderligere bestemt i testamentet, at Bo skulle have ret til at udtage hans Volvo, men i øvrigt skulle Bo have sin arv udbetalt kontant.

På skiftet blev det oplyst, at Lotte ikke ønskede at være i uskiftet bo. Af Finns værdier var der følgende: Ejerlejligheden, der havde en værdi på 5 mio. kr., Volvoen, der var 300.000 kr. værd, og øvrige værdier for 1,6 mio. kr. Han efterlod sig desuden en særelivsforsikring med en forsikringssum på 2,4 mio. kr. Lotte var formgyldigt begunstiget i forsikringen, og det var formgyldigt bestemt, at livsforsikringssummen skulle være hendes fuldstændige særeje. Såvel Volvoen som de øvrige værdier til 1,6 mio. kr. var fælleseje. Finn efterlod sig yderligere aktier til en værdi af 5 mio. kr., som han havde arvet som fuldstændigt særeje.

Lotte havde fællesejeværdier for 2,1 mio. kr. Desuden havde hun en kapitalpension som led i sin ansættelse til en værdi af 1,2 mio. kr.

I alt var der værdier for 17,6 mio. kr.

På skiftet gjorde alle krav på mest muligt. Søren, der siden 2010 havde boet i Aarhus og intet havde til overs for Lotte, ønskede at udtage ejerlejligheden, som Finn og Lotte

havde boet i, hvilket Lotte rasende protesterede over, da hun ville blive boende. Bo ville gerne udtage Volvoen. Lotte, der aldrig havde fået lov til at køre i Volvoen, ønskede også at udtage den. Bo ønskede endvidere at udtage et Weye-billede til 350.000 kr., men det ønskede Anne og Søren også at udtage. Lotte var ikke interesseret i billedet. Anne ville gerne have en skænk til en værdi af 10.000 kr., som stammede fra hendes farmor, og som ubestridt havde særlig betydning for hende, men den ville Lotte beholde i sin spisestue.

Hvordan skal værdierne fordeles, når alle ønsker mest muligt, og hvem arver ejerlejligheden, Volvoen, Weye-billedet og skænken?

Vejledende besvarelse til opgave nr. 2

1. Hvad falder i arv, og hvem er arvinger?

I arv efter Finn falder hans fuldstændige særeje samt hans boslod. Særejet er ejerlejligheden til 5 mio. kr. og aktierne til 5 mio. kr., i alt 10 mio. kr. Boslodden er $\frac{1}{2}$ af (Volvoen, 300.000 kr. + 1,6 mio. kr. + Lottes 2,1 mio. kr.), i alt $\frac{1}{2}$ af 4 mio. kr. = 2 mio. kr. Således falder 12 mio. kr. i arv. Lotte modtager sin boslod på 2 mio. kr.

Livsforsikringssummen på 2,4 mio. kr. tilfalder Lotte som begunstiget. Den tilfalder hende direkte uden om boet, jf. FAL § 102, stk. 1, 1. og 2. pkt. Da den ikke er en del af boet, kan hun ikke udtage aktiver fra Finns særeje af dette beløb.

Lottes kapitalpension på 1,2 mio. kr. kan hun udtage forlods af fællesboet, jf. RVL § 16 a.

Arvinger er Finns tre børn samt hans ægtefælle Lotte, jf. AL §§ 1 og 9, stk. 1.

Litteratur: Arveret 2013 s. 39, 55 og 57. Arveretlig Materialesamling s. 13.

2. Den kvantitative deling af arven

Søren skal ifølge det gyldige testamente fra 2014 arve $\frac{1}{2}$ af arven, altså 6 mio. kr. Finn kan testere over $\frac{3}{4}$ af, hvad han efterlader sig, jf. AL §§ 5 og 10.

Anne og Bo skal ifølge testamentet kun arve deres tvangsarv. Børnene skal tilsammen som legal arv arve $\frac{1}{2}$, jf. AL § 9, stk. 1. Da de er tre børn, er hvert barns legale arv $\frac{1}{6}$, jf. AL § 1, og tvangsarven er $\frac{1}{4}$ heraf, jf. AL § 5, stk. 1. Tvangsarven er derfor $\frac{1}{24}$ af 12 mio. kr. til hver. Anne og Bo arver derfor hver 500.000 kr.

Lotte skal arve resten, altså $12 \text{ mio. kr.} \div 6 \text{ mio. kr.} \div 1 \text{ mio. kr.} = 5 \text{ mio. kr.}$

Litteratur: Arveret 2013 s. 39, 219 ff., 239 og 240.

3. Boet kvalitativt

a. Ejerlejligheden til 5 mio. kr.

Da der ikke er testeret kvalitativt over ejerlejligheden, afgøres konflikten efter AL § 13. Lottes arv af særejet skal derfor beregnes. Hun kan, jf. ovenfor, ikke udtage på forsikringssummen. Hun arvede $\frac{5}{12}$, og $\frac{5}{12}$ af særejet på 10 mio. kr. er kun 4.166.666,66 kr. Hun har derfor ikke nok særejarv at udtage på, jf. AL § 13, stk. 1. Da Søren arver 6 mio. kr., kan han udtage ejerlejligheden på sin arv efter AL § 6, stk. 1, efter hvilken bestemmelse der ikke sondres mellem særeje og fælleseje.

(Situationen falder ikke ind under AL § 13, stk. 2, da Lotte ikke har udtagelsesret efter stk. 1).

Litteratur: Arveret 2013 s. 49 og 77.

b. Bilen til 300.000 kr.

Der er testeret til fordel for Bo, idet han er tillagt udtagelsesret. Han har 500.000 kr. at udtage på, så han arver bilen, jf. AL § 14. Da Lotte ikke har kørt i bilen, er der intet samtykkekrav, jf. AL § 91, stk. 2.

Litteratur: Arveret 2013 s. 243 og 246.

c. *Weye-billedet til 350.000 kr.*

Allerede fordi Finn gyldigt har bestemt, at Bos arv skal udredes kontant, kan Bo ikke udtage billedet, jf. AL § 50, stk. 2, 1. pkt. Da der ikke er testeret kvalitativt over billedet, afgøres konflikten efter AL § 6, da Lotte ikke er interesseret. Idet Anne og Søren begge har arv nok at udtage på, jf. AL § 6, stk. 1, skal der trækkes lod, jf. stk. 2, 1. pkt.

Litteratur: Arveret 2013 s. 49, 239 og 241.

d. *Skænken til 10.000 kr.*

Lotte har sin boslod og arv af fællesejet at udtage på, jf. AL § 12, stk. 1. Hun har fortrinsret, jf. AL § 12, stk. 2. Annes erindringsværdi kan ikke overtrumfe ægtefællens ret, allerede fordi hun ikke er særbarn efter førstafdøde, jf. AL § 12, stk. 2, 2. pkt. (Havde hun været særbarn, kunne hun ikke udtage skænken, fordi den er omfattet af AL § 91, stk. 2).

Litteratur: Arveret 2013 s. 74.

4. *Boopgørelse*

Lotte 10,6 mio. kr., i alt fra arv 5 mio. kr., herunder skænken, livsforsikringen på 2,4 mio. kr., kapitalpensionen på 1,2 mio. kr. og boslod på 2 mio. kr.

Søren 6,0 mio. kr., herunder ejerlejligheden og evt. Weye-billedet

Anne 0,5 mio. kr., herunder evt. Weye-billedet

Bo 0,5 mio. kr., herunder Volvoen

I alt 17,6 mio. kr.